Studia Teologiczno-Historyczne
Śląska Opolskiego 46 (2026), nr 1
DOI: 10.25167/sth.6204

Szczepan Tadeusz Praśkiewicz OCD
Dykasteria Spraw Kanonizacyjnych w Rzymie
https://orcid.org/0000-0003-4103-0735
szczpn@gmail.com

Rzymska faza procesu beatyfikacyjnego

Streszczenie

Po zakończeniu etapu diecezjalnego proces beatyfikacyjny kandydata na ołtarze wkracza w przestrzeń Kościoła powszechnego, gdzie rozeznawanie nabiera głębszego, teologicznego wymiaru. Faza rzymska nie jest jedynie formalnym sprawdzeniem dokumentów, lecz aktem wspólnotowego osądu Kościoła, który – prowadzony przez Ducha Świętego – bada, czy w życiu kandydata rzeczywiście objawiła się świętość jako znak działania łaski. To właśnie wtedy następuje opracowanie *Positio Cuasae* i jej ocena przez konsultorów historyków i konsultorów teologów. Opublikowane dokumenty są z kolei podstawą do wydania osądu przez kardynałów i biskupów, którzy – jeśli jego wynik jest pozytywny – sprawę tę przedstawiają Ojcu Świętemu, ponieważ jedynie on może wynieść danego kandydata do chwały ołtarzy.

Słowa kluczowe: rzymska faza procesu beatyfikacyjnego, *Positio Causae*, posiedzenie konsultorów historyków, posiedzenie konsultorów teologów, kongregacja zwyczajna kardynałów i biskupów.

Abstract

The Roman Phase of the Beatification Process

The Roman phase is not merely a formal examination of documents, but an act of communal judgement by the Church, which – guided by the Holy Spirit – examines whether holiness was indeed manifested in the candidate's life as a sign of the working of grace. It is at this stage that the *Positio Causae* is compiled and assessed by the historical and theological consultors. The published documents, in turn, form the basis for the judgement of the cardinals and bishops, who – if the outcome is positive – present the case to the Holy Father, for he alone can raise the candidate to the glory of the altars.

Keywords: the Roman phase of the beatification process, the *Positio Causae*, the meeting of the historical consultors, the meeting of the theological consultors, the ordinary congregation of cardinals and bishops.

Rzymska faza procesu beatyfikacyjnego jest etapem na drodze do wyniesienia kandydata lub kandydatów do chwały ołtarzy, w którym Kościół dokonuje ich najbardziej wnikliwej i specjalistycznej oceny po zakończeniu jej diecezjalnej fazy[1]. O ile faza diecezjalna polega głównie na zbieraniu materiałów, o tyle faza rzymska jest ich dogłębną analizą i teologicznym opracowaniem. Do etapów tej fazy procesu zaliczamy: *primo* – zakończenie procesu diecezjalnego i pierwsze kroki jego fazy rzymskiej oraz *secundo* – opracowanie *Positio Cuasae* i jej ocena. Kwestie te są przedmiotem niniejszego dyskursu.

1. Zakończenie procesu diecezjalnego i pierwsze kroki jego fazy rzymskiej

Na ostatniej sesji procesu diecezjalnego (*Sessio Postrema*) zostaje mianowany *portitor*, który ma dostarczyć akta procesowe do Rzymu, do Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych. Na marginesie warto powiedzieć, że łacińskie określenie *portitor* oznacza dosłownie tyle, co „woźny", bo on ma „zawieźć" akta do Rzymu. Co ciekawe, nie wypracowano odpowiednika tego słowa po polsku, chociaż najodpowiedniejszym z nich byłoby słowo „doręczyciel". Nadal więc w języku kanonicznym pozostaje się przy *portitorze*, bo „woźny" po polsku kojarzy nam się z inną posługą. Na szczeblu dysputy słownej można by jeszcze użyć słowa „wozak", ale to z kolei kojarzy się bardziej z wozem ciągnionym przez konie. Tak czy inaczej, tenże mianowany *portitor* składa przysięgę, że „zawiezie" wiernie i rychło akta do Rzymu. Oprócz kartonów z aktami otrzymuje on jeszcze zaadresowaną do dykasterii kopertę z protokołem zamknięcia procesu (*Instrumentum clausure*) oraz z listami: biskupa, przewodniczącego trybunału i promotora sprawiedliwości (*plicum litterarum*) do prefekta dykasterii[2].

Jeśli *portitor* dostarczy akta do Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych, otrzymuje od niej stosowany dokument o ich przyjęciu. Wówczas powód sprawy musi przedłożyć w dykasterii prośbę o mianowanie postulatora rzymskiej fazy procesu[3]. Jeśli kandy-

[1] Jak istotny i ważny to etap, można się przekonać, śledząc, chociażby literaturę przedmiotu. Dla przykładu można nadmienić, że w 2024 r. w archidiecezji krakowskiej prowadzono aż 40 procesów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych, za które odpowiedzialny był ks. dr Andrzej Scąber, kierownik Referatu Spraw Kanonizacyjnych w Krakowskiej Kurii Metropolitalnej. Zob. Angelo Mitri. 1962. *De figura juridica Postulatoris in causis Beatificationis et Canonizationis*. Roma: Desclée & Cie; Rafał Pajszczyk. 2006. *Dowód ze świadków w postępowaniu kanonizacyjnym: studium historyczno-prawne*. Poznań: UAM WT; Wiesław Bar. 2010. *Przygotowanie sprawy beatyfikacyjnej: aktualny stan prawny*. Lublin: Wydawnictwo KUL; Wiesław Kiwior. 2013. *Czynności poprzedzające otwarcie dochodzenia w sprawie wyznawcy*. Warszawa: Wydawnictwo UKSW.

[2] Zob. Congregatio de Causis Sanctorum. 2007. *„Sanctorum Mater". Istruzione per lo svolgimento delle inchieste diocesane o eparchiali nelle Cause dei Santi.* Città del Vaticano, art. 138.

[3] Więcej na temat postulatora w procesie beatyfikacyjnym zob. Edward Zarosa. 1999. *Rola postulatora w sprawach kanonizacyjnych według ustawodawstwa Jana Pawła II: prawo materialne*

dat na ołtarze wywodzi się z któregoś z zakonów, które posiadają zatwierdzonego przez Stolicę Apostolską postulatora generalnego czy postulatorkę generalną, to taka nominacja postulatorów fazy rzymskiej nie jest potrzebna. W każdym innym przypadku jest ona wymagana.

Pierwszym zadaniem postulatora generalnego czy też mianowanego postulatora fazy rzymskiej procesu jest złożenie prośby na ręce kardynała prefekta dykasterii o otwarcie akt dochodzenia diecezjalnego. Wydarzenie to jest momentem dosyć emocjonalnym. Na ogół odpowiedzialny za to urzędnik dykasterii zaprasza postulatora. W jego też obecności zostają zerwane pieczęcie i następuje pierwsza weryfikacja akt, jak chociażby ciągłość numeracji stronic, sprawdzenie, czy wszędzie figuruje pieczęć notariusza z jego inicjałami itp. Akta zostają ułożone i przygotowane do oprawy introligatorskiej w białą, twardą oprawę, i to zarówno transumpt, jak i kopia publiczna[4].

Oprawiony transumpt akt pozostaje w archiwum dykasterii, a tomy kopii publicznej zostają przekazane postulatorowi. Po otrzymaniu tejże kopii publicznej postulator zwraca się do kardynała prefekta z kolejnym pismem, prosząc o wydanie dekretu *De validitate inquisitionis dioecesane*, tj. o ważności dochodzenia diecezjalnego. Gdy takie pismo wpłynie, jeden z urzędników dykasterii otrzymuje polecenie przeprowadzenia bardzo szczegółowej analizy akt. Swoje spostrzeżenia przedstawia na kongresie zwyczajnym dykasterii, w którym uczestniczą jej przełożeni i ważniejsi urzędnicy. Jeśli ocena dokumentacji jest pozytywna tak pod względem prawnym, jak i merytorycznym (tzn. że dochodzenie diecezjalne przeprowadzono zgodnie z prawem, że zgromadzono odpowiednią ilość i jakość materiału dowodowego do wyrażenia osądu na temat opinii świętości i cnót czy męczeństwa, czy też dobrowolnego oddania życia przez sługę Bożego), dykasteria wydaje wspominany dekret *De validitate inquisitionis dioecesane* i następują dalsze prace, tj. mianowanie relatora i redagowanie *Positio*.

i formalne w praktycznym zastosowaniu. Sandomierz: Wydawnictwo i Drukarnia Diecezjalna; Henryk Misztal. 2003. *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 468–469.

[4] Transumpt to urzędowo potwierdzona, wierna kopia akt procesu beatyfikacyjnego, sporządzana po zakończeniu etapu diecezjalnego i przekazywana do Watykanu, która zawiera pełny tekst akt (zeznania świadków, dokumenty, pisma kandydata, ekspertyzy itd.), jest uwierzytelniona przez trybunał diecezjalny poprzez pieczęcie, podpisy i formuły prawne, a także ma charakter oficjalny i prawny. Transumpt jest więc kopią o mocy dowodowej, równoważną oryginałowi, ale przeznaczoną do dalszego procedowania w Rzymie. Natomiast kopia publiczna jest kseropkopią transumptu. Zauważmy, że akta dochodzenia pozostają utajnione przez pięćdziesiąt lat od dnia jego zakończenia. Udostępnienie ich osobom z zewnątrz wymaga pisemnej zgody Dykasterii. Zob. *Regolamento dei Postulatori* z 11 października 2021, nr 52a–52b: https://www.causesanti.va/it/documenti/regolamento-dei-postulatori.html (24.072026).

Jeżeli podczas analizy dokumentacji procesowej z diecezji wykazano jakieś braki, prosi się o uzupełnienie akt, czy też o wyjaśnienie dostrzeżonych wątpliwości, a niekiedy nakazuje się nawet przeprowadzić dochodzenie uzupełniające. Jest to tzw. *Inchiesta suppletiva*. Wszystko dokonywane jest po to, aby proces był rzetelny i aby nie został przeoczony żaden z aspektów dotyczących życia, cnót czy męczeństwa kandydata na ołtarze.

2. Opracowanie *Positio Cuasae* i jej ocena[5]

Czym jest *Positio*? Najprościej mówiąc, jest to księga, która stanowi syntezę dochodzenia diecezjalnego. Z akt tegoż dochodzenia, tj. z tych obszernych tomów kopii publicznej (znamy już te określenia i wiemy, o co chodzi), trzeba wydobyć to, co jest najistotniejsze, aby udowodnić praktykę cnót kandydata w stopniu heroicznym, czy też jego męczeństwo za wiarę lub oddanie życia w imię Ewangelii[6]. Trzeba to uczynić, przedstawiając zgromadzone w czasie dochodzenia diecezjalnego dowody oraz wskazać na najważniejsze dokumenty dotyczące kandydata na ołtarze, zeznania świadków, wyniki prac komisji historycznej i opinie teologów-cenzorów jego pism. Trzeba też nakreślić naukową biografię sługi Bożego, bazującą na dokumentach i zeznaniach świadków, po wcześniejszym naświetleniu kontekstu historycznego, w którym przyszło mu żyć. Trzeba w końcu – i jest to bardzo ważne w przypadku wyznawców – przedstawić w sposób usystematyzowany praktykę cnót najpierw teologalnych, tj. wiary, nadziei i miłości względem Boga i bliźniego, a potem kardynalnych, tj. roztropności, sprawiedliwości, umiarkowania i męstwa, a nadto cnót pokrewnych, czyli ubóstwa, czystości, pokory, posłuszeństwa. W przypadku męczenników trzeba wykazać poprawność życia kandydata, tj. niejako jego dalsze przygotowanie do męczeństwa, a następnie wykazać nienawiść do wiary (*odium fidei*) u prześladowcy i przyjęcie męczeństwa jako aktu najwyższej miłości do Chrystusa u męczennika[7]. Osobami zaangażowanymi w opracowanie *Positio* są relator, tj. urzędnik dykasterii wraz z postulacją sprawy, która na ogół wyznacza tzw.

---

[5] Szczegółowo kwestia ta została opracowana w: Szczepan Tadeusz Praśkiewicz. 2013. Nowa struktura *Positio*. W *Prawo i praktyka kanonizacyjna za pontyfikatu papieża Franciszka*. Red. Lidia Fiejdasz-Buczek, 73–89. Lublin: Wydawnictwo KUL.

[6] Zob. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz (red.). 2009. *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

[7] Więcej na ten temat zob. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz (red.). 2012. *Postępowanie beatyfikacyjne drogą męczeństwa*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

współpracownika zewnętrznego (*collaboratore esterno*), bezpośrednio kontaktującego się z relatorem.

Gdy postulacja sprawy otrzymuje dekret o ważności dochodzenia diecezjalnego, występuje do dykasterii z prośbą o wyznaczenie relatora, przedstawiając równocześnie wspomnianego współpracownika zewnętrznego, albo zaznaczając, że pisaniem *Positio* zajmie się sam postulator czy postulatorka. Po mianowaniu relatora rozpoczyna się pisanie *Positio.* Czyni to pod nadzorem relatora wspomniany współpracownik zewnętrzny postulacji lub sam postulator. Moglibyśmy to niejako porównać do pisania rozprawy doktorskiej, którą pisze student, ale pod nadzorem promotora. Studentem jest więc współpracownik zewnętrzny czy postulator, a promotorem – relator[8].

Przeglądając przygotowane już *Pozycje*, można zauważyć w ich układzie zastosowane czerwone zakładki. Wydzielają one poszczególne części *Positio*[9]. Pierwszą z nich jest *Informatio*, czyli syntetyczne opracowanie dotyczące praktykowania cnót przez sługę Bożego i sławę jego świętości czy męczeństwa. Kolejną częścią jest *Summarium Testium*, tj. sumariusz zeznań świadków, poprzedzony przedrukiem faksymile dekretu o ważności procesu. Kolejnym działem *Positio* jest *Summarium Documentorum*, tj. sumariusz dokumentów dotyczących kandydata na ołtarze. Niektóre z tych dokumentów, zwłaszcza te ważniejsze, mogą być w faksymile. Wśród nich umieszcza się także pisma kandydata na ołtarze lub, gdy są liczne, ich wybór. W *Positio* znajduje się również biografia sługi Bożego i na końcu przedruk z kopii publicznej relacji komisji historycznej, opinii teologów cenzorów i dekretu o braku kultu publicznego[10]. *Positio* wieńczy *Spis osób i miejscowości* z odniesieniem do stronic tomu i wkładka fotograficzna z wymownymi zdjęciami kandydata na ołtarze, osób i miejsc z nim związanych i mapą geografii jego życia.

W *Positiones* o męczeństwie musi być przedstawiony materialny opis męczeństwa (*martirio materiale*), a także jego opis formalny z wykazaniem nienawiści do wiary u prześladowcy (*odium fidei ex parte persecutoris*) i zaakceptowanie męczeństwa jako najwyższego wyrazu miłości do Chrystusa ze strony męczennika (*ex parte victimae*).

Pisanie *Positio* na ogół rozpoczyna się od opracowania *Sumariusza Świadków*, potem *Sumariusza Dokumentów* i w końcu *Biografii.* Dopiero po ukończeniu tych

---

[8] Por. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz. 2013. Nowa struktura *Positio*, 78–79.

[9] Zob. Congregatio de Causis Sanctorum (a cura di V. Criuscuolo, D. Ols, R. Sarno). 2014. *Le Cause dei Santi. Sussidio per lo „Studium"*. Città del Vaticano, 222–235.

[10] Szerzej na ten temat zob. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz (red.). 2017. *Zagadnienie kultu publicznego i kultu prywatnego w praktyce kanonizacyjnej*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

części, mając już do dyspozycji relację historyków i opinie cenzorów z procesu diecezjalnego, opracowuje się *Informatio*, tj. pierwszą część *Positionis*, wykazując na podstawie całego tegoż materiału, czyli zeznań świadków, dokumentów, pism, biografii, relacji historycznei i opinii cenzorów, praktykę cnót przez sługę Bożego w stopniu heroicznym i opinię jego świętości czy męczeństwa.

Gdy *Positio* zostaje przyjęta przez relatora, pisze on do niej swój wstęp – *Praenotatio Relatoris*. Całość zostaje wydrukowana i przekazana do oceny przez konsultorów i generalnego promotora wiary, zwanego dawniej adwokatem diabła (*advocatus diaboli*).

W przygotowaniu *Positio* trzeba zauważyć coś bardzo istotnego. W studiowaniu i ocenie akt jeszcze z dochodzenia diecezjalnego osoby i organy w to zaangażowane należały do ścisłych pracowników dykasterii, czyli pracę nad diecezjalną fazą procesu beatyfikacyjnego oceniała dykasteria. Z kolei ocena merytoryczna materiału dowodowego zebranego w *Positio* należy do organów kolegialnych istniejących przy dykasterii, ale niebędących w ścisłym tego słowa znaczeniu jej pracownikami. Innymi słowy: dokumentację dotyczącą postępowania diecezjalnego ocenia dykasteria, a dokumentację rzymskiej fazy procesu, w którą zaangażowani są także pracownicy dykasterii, zwłaszcza relator, oceniają organy kolegialne, których członkowie rekrutują się spoza dykasterii i wykonują swą pracę niejako „na zlecenie", oceniając pracę samej dykasterii, która przecież nadzoruje opracowanie *Positio*, przyjmuje ją i dopuszcza do dyskusji. Organami tymi są: posiedzenie konsultorów historyków, kongres szczególny konsultorów teologów oraz kongregacja zwyczajna kardynałów i biskupów[11].

W kwestii oceny merytorycznej trzeba nadto odróżnić ocenę *Positiones* w sprawach dawnych i współczesnych. W sprawach dawnych tj. dotyczących tych kandydatów, którzy zmarli ponad pół wieku temu, przed dyskusją teologów konsultorów poddawane są one wcześniej ocenie konsultorów historyków.

3. Posiedzenie konsultorów historyków

Positio przekazywana do oceny konsultorom historykom nie jest definitywną. Oprawiona prowizorycznie w miękką okładkę szarego koloru trafia ona do pięciu

[11] Por. Bogusław Turek. 2008. Postępowanie procesowe w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. W *Świętość kanonizowana*. T. 1: *Postępowanie kanonizacyjne*. Red. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz, 191–192. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych; Szczepan Tadeusz Praśkiewicz. 2009. Ocena merytoryczna sprawy w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. W *Świętość kanonizowana*. T. 3: *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*. Red. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz, 99–106. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

konsultorów historyków i to na trzy miesiące. Są oni wyznaczani przez arcybiskupa sekretarza dykasterii. Jeśli jest to możliwe, dobór konsultorów uwzględnia język, w którym sporządzono *Positio*, ich przygotowanie i znajomość danej epoki historycznej oraz kręgu kulturowego, z którego pochodzi kandydat na ołtarze.

Pytania, na które mają odpowiedzieć konsultorzy, są ściśle historyczne, a mianowicie:

– Czy przeprowadzone poszukiwania archiwalne zostały dokonane w sposób wyczerpujący?

– Czy dokumenty włączone do *Positio* są autentyczne i wiarygodne?[12]

– Czy przedstawione dokumenty zawierają odpowiednią ilość i jakość historycznego materiału dowodowego do wyrażenia osądu na temat opinii świętości i cnót sługi Bożego, czy też jego męczeństwa?[13]

Pytania stawiane konsultorom historykom, zwłaszcza trzecie i ewentualnie dalsze, mogą być bardziej specyficzne, aby odpowiedzi historyków ułatwiły osiągnięcie pewności moralnej dla teologów, mających potem wydać teologiczny osąd w sprawie. Nie należy do kompetencji historyków stwierdzenie heroiczności cnót czy męczeństwa, lecz tylko wydanie osądu na temat zgromadzonego materiału dowodowego, zmierzającego do tegoż udowodnienia.

Po trzech miesiącach konsultorzy historycy wezwani są na posiedzenie, któremu przewodniczy relator generalny. Uczestniczy w nim także relator analizowanej *Positio*, ale bez prawa głosu, by uniknąć posądzenia go o stronniczość, gdyż jako zaangażowany w opracowanie *Positio* już w punkcie wyjścia jest on zainteresowany jej przyjęciem. Historycy w swoich pisemnych wotach wypowiadają się przy użyciu formuły: *affirmative*, *negative*, *suspensive.* W toku dyskusji, po wysłuchaniu zdania innych, każdy konsultor może zmienić swoją opinię; dyskusja wnosi bowiem często wiele nowych elementów dotyczących osądu sprawy i może ona wskazać na potrzebę nowych poszukiwań, do czego może być zobowiązana postulacja sprawy. Protokół przebiegu posiedzenia konsultorów historyków może zawierać ewentualne wyjaśnienie trudności, które zostały przedstawione, aby potem konsultorzy teologowie mieli wystarczające elementy do sformułowania swej opinii teologicznej. Jeśli większość konsultorów historyków wypowie się negatywnie, *Positio* nie zostaje przekazana do studium teologów. Zleca się wtedy postulacji dokonanie szczegółowszej kwerendy. Dopiero po niej ewentualne nowe elementy przedstawione przez postulację wraz z wyjaśnieniami (*delucidationes*) mogą spowodować powtórne zwołanie posiedzenia konsultorów historyków, a jeżeli wypowiedzą się oni

[12] Chodzi tutaj o ich wartość historyczną.

[13] Turek. 2008. Postępowanie procesowe w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, 192–193.

w większości *affirmative*, sprawa będzie mogła przejść do następnego stadium, tj. do oceny teologicznej. Innymi słowy, negatywna ocena konsultorów historyków nie oznacza, że dany kandydat do chwały ołtarzy nie praktykował cnót w sposób heroiczny, czy poniósł heroiczne męczeństwo, ale stwierdza ona jedynie fakt, że przedstawiona dokumentacja nie pozwala udowodnić takiej tezy.

Gdy konsultorzy historycy wypowiedzą się większością głosów *affirmative*, ich opinie oraz relacja z ich posiedzenia zostają dołączone do *Positio*. Wówczas zostaje ona wydrukowana w wersji definitywnej i oprawiona w czerwoną, twardą okładkę.

Ten etap analizy spraw przez konsultorów historyków pomijany jest przy sprawach „nowych", tj. sprawach tych kandydatów, którzy zmarli w ostatnim półwieczu. *Positio* w takich sprawach „nowych" ma od początku wersję definitywną i jest oprawiona w twardą okładkę koloru czerwonego.

4. Kongres szczególny konsultorów teologów

Positiones zarówno spraw „dawnych" (z dokumentacją z posiedzenia konsultorów historyków), jak i spraw „nowych" zostają podane ocenie teologicznej, co leży w kompetencji generalnego promotora wiary (dawniej *advocatus diaboli*) i kongresu szczególnego konsultorów teologów, w liczbie ośmiu, wyznaczonych przez arcybiskupa sekretarza.

Każdy z konsultorów teologów otrzymuje *Positio* i ewentualne inne materiały przynajmniej na trzy miesiące przed planowaną dyskusją, zwaną kongresem szczególnym (*congressus peculiaris*). Po dokładnym przestudiowaniu sprawy wszyscy teologowie konsultorzy redagują na piśmie swoje *wotum*, w którym formułują odpowiedź na zasadniczą kwestię, a mianowicie, czy na podstawie *Positio* i zebranej w niej dokumentacji osiągnęli moralną pewność, że dany kandydat cieszy się sławą świętości i czy praktykował on w swoim życiu wszystkie cnoty w stopniu heroicznym, co zawiera w sobie stawiane im pytanie:

> Czy udowodniono cnoty teologalne – wiarę, nadzieję i miłość tak w stosunku do Boga, jak i bliźniego, a także cnoty kardynalne – roztropność, sprawiedliwość, wstrzemięźliwość i męstwo, a nadto cnoty im pokrewne w stopniu heroicznym oraz udowodniono opinię świętości w tej konkretnej sprawie i w aspekcie, o jaki chodzi?[14]

[14] *An constet de virtutibus theologalibus Fide, Spe, Cariate tum in Deum tum in proximum, necnon de cardinalibus Prudentia, Iustitia. Temperantia, Fortitudine, iisque adnexis in gradu heroico, atque*

Pisemne wotum, sformułowane w kluczu odpowiedzi: *affirmative*, *negative* lub *suspensive*, należy przekazać na ręce generalnego promotora wiary najpóźniej na 10 dni przed planowanym kongresem szczególnym, albowiem dykasteria na kilka dni przed tymże kongresem przesyła każdemu z ośmiu konsultorów wota pozostałych siedmiu z nich w celu zapoznania się z ich treścią i przemyślenia sprawy przed mającą nastąpić na kongresie dyskusją. Zaznaczmy, że wota te udostępnione są konsultorom jako anonimowe (imię i nazwisko autora każdego z wotów zostaje usunięte), tak, że konsultorzy nie znają uczestników kongresu do ostatniej chwili.

Podczas kongresu, któremu przewodniczy generalny promotor wiary (z prawem głosu) i na którym obecny jest relator sprawy (oczywiście bez prawa głosu, ze względów wskazanych wcześniej), teolodzy przedstawiają swoje orzeczenie – odpowiedź z odpowiednią motywacją. Jeden z pracowników kongregacji (*aiutante di studio*) pełni funkcję sekretarza, protokołując przebieg dyskusji, podczas której każdy z konsultorów, biorąc pod uwagę wnioski innych, a nadto ewentualne wyjaśnienia relatora i generalnego promotora wiary, może zmienić swój osąd wyrażony wcześniej pisemnie.

Relację z prac kongresu podpisuje generalny promotor wiary. Zawiera ona na ogół opis przebiegu obrad i wnioski, jakie wynikły podczas dyskusji, a nade wszystko wynik głosowania. Dwie trzecie odpowiedzi pozytywnych upoważnia do przedłożenia sprawy do dalszego etapu postępowania, tj. do oceny merytorycznej kongregacji zwyczajnej kardynałów i biskupów. Gdy jednak brakuje takiej liczby *affirmative* ze strony konsultorów teologów, podczas ich kongresu formułuje się ewentualne zarzuty czy trudności, które nie pozwoliły niektórym z nich osiągnąć moralnej pewności w sformułowaniu osądu i prosi się postulację sprawy o ich wyjaśnienie. Do kompetencji kongresu zwyczajnego dykasterii należy decyzja, czy sprawę, która na kongresie teologów nie otrzymała potrzebnej liczby głosów pozytywnych, odłożyć (*reponatur*), czy też po uzyskaniu wyjaśnień postulacji (*delucidationes*) przekazać do dalszego postępowania.

5. Kongregacja zwyczajna kardynałów i biskupów

Relacja z kongresu szczególnego, łącznie z opiniami konsultorów teologów, *wotum* generalnego promotora wiary i ewentualnymi wyjaśnieniami postulacji jest

de fama sanctitatis, in casu et ad effectum de quo agitur. Congregatio de Causis Sanctorum. 2000. *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*. Città del Vaticano, art. 62, § 2, s. 1.

drukowana pod tytułem *Relatio et vota Congressus peculiaris*. Zostaje ona dołączona do *Positio* i służy jako podstawa do wydania osądu dla kardynałów i biskupów, co, po wcześniejszym studium dostarczonego im materiału, czynią na zebraniu zwyczajnym kongregacji, w którym uczestniczą kardynałowie i biskupi mianowani przez Ojca Świętego, którzy jako zaangażowani w Stolicy Apostolskiej lub będący biskupami diecezji podrzymskich są w zasięgu ręki. W obradach z prawem głosu uczestnicy arcybiskup sekretarz dykasterii, a nadto, ale bez prawa głosu, generalny promotor wiary i podsekretarz dykasterii. Kardynałowie i biskupi nie opracowują swoich pisemnych opinii, ale jeden z nich, pełniący funkcję *ponensa*, referuje sprawę. Inni mogą swobodnie wypowiedzieć swoją opinię, po czym następuje głosowanie. Jeśli jego wynik jest pozytywny, sprawa trafia na biurko Ojca Świętego.

6. Zatwierdzenie przez Ojca Świętego i ogłoszenie dekretów

Tylko papież ma wyłączne prawo aprobaty heroiczności cnót lub stwierdzenia męczeństwa sług Bożych. Dlatego też na specjalnej audiencji dla prefekta dykasterii upoważnia on opublikowanie dekretu o heroiczności cnót lub o męczeństwie za wiarę. Dekret jest oficjalnym dokumentem kończącym dany etap postępowania beatyfikacyjnego i jego treść jest publikowana w urzędowym piśmie Stolicy Apostolskiej, tj. w *Acta Apostolicae Sedis*. Od chwili zatwierdzenia dekretu sługom Bożym przysługuje tytuł czcigodnych (*Venerabilis*). Męczennicy są po takim dekrecie beatyfikowani. Do beatyfikacji wyznawców potrzeba jeszcze zatwierdzenia cudu wyproszonego za ich przyczyną.

*

Żmudność rzymskiej fazy procesu beatyfikacyjnego jest świadectwem dokładności, roztropności i odpowiedzialności Kościoła**,** który nie dopuszcza najmniejszej wątpliwości co do świętości kandydata. Ta skrupulatność staje się wyrazem mądrości Kościoła, bo tylko dzięki tak skrupulatnemu badaniu, możliwe jest ogłoszenie kogoś wzorem dla całej wspólnoty ludu Bożego.

*

Bibliografia

Dokumenty Dykasterii Spraw Kanonizacyjnych

Congregatio de Causis Sanctorum. 2000. *Regolamento della Sacra Congregazione per le Cause dei Santi*. Città del Vaticano.

Congregatio de Causis Sanctorum. 2007. *„Sanctorum Mater". Istruzione per lo svolgimento delle inchieste diocesane o eparchiali nelle Cause dei Santi.* Città del Vaticano.

Congregatio de Causis Sanctorum (a cura di V. Criuscuolo, D. Ols, R. Sarno). 2014. *Le Cause dei Santi. Sussidio per lo „Studium"*. Città del Vaticano.

Congregatio de Causis Sanctorum. 2021. *Regolamento dei Postulatori.* Città del Vaticano.

Opracowania

Bar Wiesław. 2010. *Przygotowanie sprawy beatyfikacyjnej: aktualny stan prawny*. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Kiwior Wiesław. 2013. *Czynności poprzedzające otwarcie dochodzenia w sprawie wyznawcy*. Warszawa: Wydawnictwo UKSW.

Misztal Henryk. 2003. *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Mitri Angelo. 1962. *De figura juridica Postulatoris in causis Beatificationis et Canonizationis*. Roma: Desclée & Cie.

Pajszczyk Rafał. 2006. *Dowód ze świadków w postępowaniu kanonizacyjnym: studium historyczno-prawne*. Poznań: UAM WT.

Praśkiewicz Szczepan Tadeusz. 2009. Ocena merytoryczna sprawy w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. W *Świętość kanonizowana*. T. 3: *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*. Red. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz, 99–107. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

Praśkiewicz Szczepan Tadeusz (red.). 2009. *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

Praśkiewicz Szczepan Tadeusz (red.). 2012. *Postępowanie beatyfikacyjne drogą męczeństwa*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

Praśkiewicz Szczepan Tadeusz. 2013. Nowa struktura *Positio*. W *Prawo i praktyka kanonizacyjna za pontyfikatu papieża Franciszka*. Red. Lidia Fiejdasz-Buczek, 73–89. Lublin: Wydawnictwo KUL.

Praśkiewicz Szczepan Tadeusz (red.). 2017. *Zagadnienie kultu publicznego i kultu prywatnego w praktyce kanonizacyjnej*. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

Turek Bogusław. 2008. Postępowanie procesowe w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. W *Świętość kanonizowana*. T. 1: *Postępowanie kanonizacyjne*. Red. Szczepan Tadeusz Praśkiewicz, 179–196. Kraków: Wydawnictwo Karmelitów Bosych.

Zarosa Edward. 1999. *Rola postulatora w sprawach kanonizacyjnych według ustawodawstwa Jana Pawła II: prawo materialne i formalne w praktycznym zastosowaniu*. Sandomierz: Wydawnictwo i Drukarnia Diecezjalna.